

RAPORT DE ACTIVITATE

ANUL 2023

**A.O. ASOCIAȚIA PENTRU SIGURANȚĂ URBANĂ ȘI MEDIERE DIN MOLDOVA
PERIOADA 01.01.2023 – 31.12.2023**

- 1. Despre noi**
- 2. Beneficiarii activității**
- 3. Activitate**
 - a) Transparența în procesul decizional**
 - La nivel local
 - La nivel regional
 - La nivel central
 - Accesul la informație de interes public
 - b) Controlul civic al legalității actelor**
 - c) Activitate judiciară. Disfuncționalități**
 - d) Electorala (alegeri locale 05.11.2023)**
 - e) Alte activități civice**
- 4. Concluzii**
- 5. Situația financiară**

1. Despre noi

Asociația a fost înființată la data de 22.07.2020. Principalele scopuri ale asociației sunt respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, verificarea funcționării pe principii democratice a instituțiilor publice, combaterea criminalității, investigarea și mediatizarea informațiilor de interes public.

2. Beneficiarii activității

Beneficiarii efectivi ai activității noastre sunt deopotrivă membrii asociației ca urmare a încălcării drepturilor acestora sau ale asociației în sine, comunitatea locală, iar în unele cazuri și cetățenii din alte regiuni ale țării, întrucât problemele vizate nu se limitează doar la persoanele din Edineț ci se

răsfrâng inclusiv asupra vieții tuturor cetățenilor din țară, fiind uneori probleme/subiecte de interes public general. Pe parcursul anului 2023 am acordat suport juridic pro bono diferitor persoane din categoria socio-vulnerabile, persoane în etate sau care pur și simplu nu cunoșteau anumite proceduri în diferite chestiuni cu care se confruntau. Astfel, am acordat asistență gratuită la redactarea cererilor pentru a fi depuse la diferite instituții, contestații în anularea deciziilor agentului constator, îndrumare privind depunerea și înregistrarea petițiilor, informări individuale privind drepturile cetățeanului în procesul decizional, etc. Toate solicitările parvenite de la cetățeni care respectau profilul unui potențial beneficiar și a căror cereri s-au încadrat în limitele scopului asociației au beneficiat de suport în limita posibilităților.

3. Activitate

Întreaga activitate a fost desfășurată de către membrii ei activi și după caz de voluntari ocazionali. Asociația nu a avut niciun salariat și nu a urmărit să obțină profit. Totodată asociația nu a aplicat pentru niciun proiect din fonduri nerambursabile și nici nu a beneficiat de vreun suport financiar/material de la vreo instituție publică.

În anul 2023 eforturile noastre s-au concentrat pe investigarea actelor și situațiilor de corupție și conexe acestora din sfera publică, în domeniul integrității, a transparenței în procesul decizional, pe respectarea drepturilor omului, precum și activități de monitorizare a banului public.

a) Transparența în procesul decizional

La nivel local

Pe parcursul anului 2023, asociația a participat conform *Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional* și a *Legii 982/2000 privind accesul la informație oficială* cu solicitări de informații pe diferite probleme locale, cât și cu participare efectivă în procesul decizional și respectiv recomandări pentru 12 ședințe publice, organizate de Consiliul raional Edineț și Consiliul municipal Edineț. De asemenea am contribuit la transparentizarea activității consiliilor transmițând în direct ședințele publice.

Astfel, pe parcursul anului 2023 asociația a participat fizic la 9 ședințe publice organizate de Consiliul municipal Edineț, iar pentru ședințele care s-au desfășurat, am făcut transmisiune în direct în interesul publicului pe pagina de Facebook a asociației, fie înregistrările video au fost încărcate ulterior pe pagina de Youtube. Dintre cele 9 ședințe publice, 7 au avut loc la Consiliul municipal Edineț și 2 ședințe la Consiliul raional Edineț. Am constatat că, deși primăria municipiului Edineț deține echipamentele necesare pentru transmisiune în direct sau înregistrarea video a ședințelor, Consiliul municipal/Primăria nu a dat dovadă de voință în a contribui la transparentizarea ședințelor publice, aceasta înregistrând video doar o singură ședință, în mod parțial, anume cea din preajma sărbătorilor de iarnă din data de 28.12.2023.

La ședințele Consiliului raional Edineț asociația a participat doar la 2 ședințe publice. Instituția deși nu are echipamentele necesare, nici aceasta nu este deloc preocupată de achiziționarea lor și înregistrarea video a ședințelor publice și publicarea acestora.

În anul 2023 am mai participat la o ședință publică a Consiliului orășenesc Cupcini, aceasta fiind transmisă în direct pe pagina de socializare a asociației.

Referitor la ședințele publice, se atestă de asemenea o lipsă de interes a cetățenilor de a participa în procesul decizional conform legii și mai ales o lipsă de interes pentru activitatea desfășurată de aleșii locali, fie ei ai consiliului municipal sau raional.

În activitatea Consiliului municipal Edineț asociația a expedit obiecții și recomandări pe următoarele chestiuni de interes public: Propuneri la *Studiul de oportunitate privind stabilirea modalității de creare și gestiune a serviciului de transport public local de persoane, prin curse regulate, pe raza administrativ-teritorială a Municipiului Edineț*, Recomandări la *Planul local de susținere a populației de etnie romă pentru anii 2023-2025*, Recomandare privind crearea grupului interinstituțional de lucru pentru susținerea populației de etnie romă, obiecții la proiectul de decizie privind criteriile de alegere a juristului pentru a reprezenta interesele Consiliului local (conflict interese), recomandări la componența comisiei administrative conform regulamentului.

De asemenea a mai fost expedită 1 sesizare privind nepublicarea în termenul legal a 5 proiecte de decizie pentru o ședință publică pe pagina oficială a primăriei.

Totodată a fost depusă o cerere personală de includere în noua comisie administrativă de pe lângă Primăria municipiului Edineț care a fost soluționată pozitiv în primul trimestru al anului 2024.

Comparativ cu anii precedenți, activitatea Consiliului municipal Edineț s-a îmbunătățit, proiectele de decizie în majoritatea cazurilor fiind publicate pe pagina oficială a primăriei. S-a constatat că publicarea proiectelor de decizie ale persoanelor fizice/juridice care afectează interesul public sau sunt de interes major pentru localitate se publică spre consultare doar în mod ocazional, deși important ar fi de a se publica mereu.

În ceea ce privește consultarea anunțurilor și informațiilor despre organizarea ședințelor publice pe pagina web a Consiliului raional Edineț, de menționat este faptul că situl instituției a fost în mentenanță mai mult de jumătate de an în 2023 (în continuarea anului 2022), ceea ce a făcut imposibilă informarea corespunzătoare și expedierea vreunor recomandări pentru ședințele publice, un mod descurajator pentru cetățeni de a participa în procesul decizional, care oricum are înregistrat un nivel scăzut de implicare și interes.

La acest capitol trebuie menționat că ambele consilii nu își dau interesul în a transmite în direct sau a înregistra video ședințele din motiv că acest aspect nu este prevăzut în lege. Or, aici ar fi recomandat ca cel puțin consiliile raionale și cele municipiile să aibă această obligație.

La nivel regional

La nivel regional am participat la consultările publice privind crearea Zonei 8 de deșeuri. Consultările s-au desfășurat la Edineț în prezența oficialităților de la Chișinău, ministerul mediului, etc. De menționat că aceste consultări s-au desfășurat fără niciun studiu de fezabilitate publicat și consultat în prealabil de către părțile interesate. Evenimentul a fost transmis în direct publicului larg de către asociație pentru informarea acestuia despre mersul lucrurilor, dat fiind că groapa de gunoi de la Edineț este o problemă locală majoră pentru cetățeni și afectează sănătatea locuitorilor

din zonă. Tot pe acest subiect am mai participat la alte ședințe organizate ulterior online cât și fizic.

La nivel central

Deși *Legea 239/2008 privind transparența în procesul decizional* prevede un termen prestabilit de consultare a cetățenilor, am depistat cazuri în care instituțiile centrale (Parlamentul) nu acordă dreptul tuturor părților interesate de a participa/asista la consultările publice, ignorând în majoritatea cazurilor organizarea consultărilor și în regim online, limitând accesul la prezența fizică în Chișinău.

În anul 2023 am participat în procesul decizional, înaintând recomandări către: consultantul Ministerului Justiției pentru noua lege privind accesul la informații de interes public, Parlament pentru noua lege privind taxa de stat, Parlament pentru legea Avertizorilor de integritate, Parlament pentru Platforma de dialog și participare civică în procesul decizional al Parlamentului.

Accesul la informație în procesul decizional

În cadrul activităților de participare în procesul decizional pentru ședințele publice au fost solicitate pe plan local 2 cereri de informații care presupunea prezentarea documentelor de bază pentru proiectele de decizii – Raportul de activitate a ÎM Apă Canal Edineț, Raportul activitate a ÎM DPGL-C Edineț, informații la proiectul de decizie cu privire la acordarea directă a terenului de 20 ha consilierului Panciuc Ghenadie, contrar rezultatelor licitației publice desfășurate.

De asemenea solicitarea unei informații esențiale de la Primăria or. Cupcini ce viza organizarea unei licitații publice pentru un teren a dus la completarea proiectului.

Accesul la informație în situații generale

Cererile de acces la informații în afara ședințelor publice au vizat alte probleme conform scopurilor menționate anterior și anume: raport audit Curtea de Conturi pentru Consiliul raional Edineț, număr camere video corp poliția Edineț pentru siguranță și integritate, publicare plan achiziții publice și listă prețuri servicii în 2023 pentru IMSP Edineț, executarea restituirii banilor către consumatorii casnici pentru contoare de către ÎM Apă Canal Edineț, acte permissive construcție ilegală pe teren proprietate publică, calitate aer zona stației de beton construite fără acte legale, decizie/dispoziție creare grup interinstituțional de lucru pentru susținerea populației de etnie romă, raport absenteism școlar populație de etnie romă și neromă.

b) Controlul civic al legalității actelor

Către OT Edineț al Cancelariei de Stat au fost înaintate sesizări pentru efectuarea controlului legalității unui număr de 5 acte, dintre care s-au constatat:

- 1 decizie rectificată - Decizia nr.5/8 din 08.09.2023 „Cu privire la desemnarea candidaturilor, membrilor pentru constituirea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Edineț nr.16 pentru desfășurarea alegerilor generale stabilite pentru data de 05.11.2023” a Consiliului raional Edineț;
- 1 decizie notificată și abrogată - Decizia nr. 10/6 din 11.12.2023 ”Cu privire la stabilirea salariului lucrătorilor la apeduct” a Consiliului comunal Rotunda;

c) Activitate judiciară. Disfuncționalități

În 2023 am inițiat 6 cauze (civile și contravenționale): IMSP Centrul Sănătate Edineț, Ministerul mediului, Inspectoratul de poliție Bălți, contestație ANTA, Procuratura Generală, contestație Inspectoratul de poliție Edineț.

De asemenea, am susținut cauzele inițiate din anii anteriori. Cauzele au fost inițiate și susținute cu resurse umane proprii.

Printre cele mai importante disfuncționalități cu care ne-am confruntat sunt neexecutarea hotărârilor definitive și irevocabile încă din anul 2021 privind accesul la informații și termenele de judecată excesiv de mari, îndeosebi la nivel central, care ajung în majoritatea cazurilor în jur de un 1 an. Aceste disfuncționalități scad interesul reclamantului petiționar în a mai obține acele informații după mulți ani de așteptare.

O altă disfuncționalitate constatată este cea a Consiliului civil al Centrului Național Anticorupție. În cadrul unei cauze, la cererea de reexaminare și ne-am adresat și către Consiliul civil, până în prezent din partea acestuia nu am primit niciun răspuns, ceea ce demonstrează inactivitatea acestui Consiliu.

d) Electorala (alegeri locale 05.11.2023)

Pe parcursul anului 2023 asociația s-a acreditat la Comisia Electorală Centrală ca observator național pentru alegerile locale din 05.11.2023.

Cei 5 observatorii participanți au fost voluntari, dintre aceștia 2 au fost studenți de la Facultatea de drept de la Universitatea Alecu Russo din mun. Bălți. Aici subliniem lipsa de interes în implicarea studenților de la drept într-un număr mai mare în etapa de monitorizare a alegerilor.

În ziua alegerilor locale am constatat câteva încălcări, și anume:

- Adresa sediului secției de votare aleasă inițial la Primărie nu a corespuns cu adresa efectivă unde s-au desfășurat alegerile (secția votare 16/38 și 16/22 raionul Edineț)
- Poziționarea cabinelor de votare în mod incomod și netransparent nu a permis observarea alegătorilor în timpul votării. Observatorii nu aveau acces la monitorizarea respectării procedurii de votare. Fiind interzisă plimbarea prin secție a observatorilor, mulți votanți fotografiau buletinele de vot.
- 3 tentative de fotografiere a buletinului de după votare doar într-o secție. Pe 1 caz din secția respectivă fiind sesizată poliția. Deși contravenții pentru fotografierea sau sustragerea buletinului de vot există, aplicarea corectă a legii în practică este total defectuoasă.
- S-au depistat greșeli la înregistrarea alegătorilor în liste – 2 cazuri
- Lipsa lupelor suplimentare. Unele secții de votare au fost asigurate doar cu o lupă, astfel încât la deplasarea cu urna mobilă situația devenea problematică;
- Comiterea unor erori la repartizarea buletinelor de vot care în final au dus la nesincronizarea numărului de buletine.
- Sistemul informațional de stat "Alegeri" <http://observator.cec.md> nu a funcționat. Sesizările trimise acolo au rămas nesoluționate;

- Neclaritatea numărului de alegători la Centrul persoanelor cu dizabilități Brânzeni
- Locația nu a fost deloc corespunzătoare persoanelor în scaun cu rotile (secția votare 2/10);
- Neafișare legitimație de către alți observatori prezenți.
- Practici incorecte depistate în multe cazuri – acceptarea tacită în aplicarea ștampilei de vot de către copii sub supravegherea părinților și sub privirea comisiei, iar în cazul persoanelor în etate era strict interzisă.
- Un aspect constatat în mai multe secții – muzica de petrecere; acest lucru ar trebui clarificat pe viitor; fie se acceptă, fie nu.

Recomandări proprii pentru viitor:

- Interzicerea completă de folosire a telefoanelor în incinta secției de votare pentru votanți (ceea va putea exclude din start posibilitatea fotografierii buletinelor).

e) Alte activități civice

În anul 2023 ne-am focusat pe 2 probleme de mediu care s-au ivit și au revoltat publicul și ni s-a solicitat ajutorul de cetățeni:

- ❖ **Ocuparea unui teren public (spațiu verde) chiar în centrul orașului Edineț pe artera principală în mod ilegal de către niște agenți privați ÎI Iachim Galina și CSV Everest Schimb SRL.**

În ciuda faptului că spațiile verzi sunt protejate prin lege, orașul Edineț este aglomerat de foarte multe gherete amplasate ilegal atât pe drumurile publice (trotuare), spații verzi și în final sufocă populația și estetica urbană. Cazul dat a stârnit revolta publicului întrucât de la demararea construcției între doi brazi și pe spațiul verde, nimeni nu devoala beneficiarul construcției și în baza căror acte legale se efectua. Construcția s-a realizat cu acte permissive emise cu încălcări grave, fără a exista vreun drept de proprietate pentru beneficiar, fără a se prezenta date și informații concrete, cu documente vechi, expirate și cu încălcarea legislației. În acest caz am întreprins o serie de demersuri prin solicitări și sesizarea mai multor instituții:

- ✓ Cereri de informații de interes public către primărie – finalizat cu nefurnizarea completă a documentelor de interes public
- ✓ Agenția Supraveghere Tehnică – soldat cu 3 amenzi, dintre care în 2 cazuri amenzi mai mari decât prevede Codul contravențional (fapt care a servit pentru a sesiza CNA)
- ✓ Inspecția pentru protecția mediului Edineț – lipsă răspuns la petiție/sesizare care nici până în prezent nu s-a realizat
- ✓ Plângere penală la Procuratura Generală, completate cu altele fapte – toate redirecționate către poliție, inclusiv lipsă autosesizare Procuratură pe baza documentelor expediate
- ✓ contestație câștigată împotriva deciziei Inspectoratului de poliție Edineț, cu remitere spre reexaminare, care în primul trimestru al anului 2024 se află încă în examinare

- ✓ Denunț la Centrul Național Anticorupție, o plângere la Consiliul civil și ulterior încă o cerere pentru reexaminare, o audiere – în prezent în examinare

La data elaborării raportului, după mai mult de un an de la sesizarea instituțiilor responsabile, cazul dat se află încă în examinare și urmează a fi sesizate și alte instituții.

- ❖ **Construirea unei stații de beton de către ”Blex-Plus” SRL fără autorizație de construire, fără evaluarea impactului asupra mediului și fără consultarea cetățenilor, încălcând legislația de mediu și dreptul cetățenilor la o viață sănătoasă, liniștită, stația aflându-se la 10 metri de iaz și la 25 metri de casele locuitorilor. Astfel că un grup de cetățeni de cca 75 persoane au semnat o petiție iar ulterior s-au adresat către asociație pentru acordarea ajutorului în soluționarea problemei cu care se confruntă.**

Am întreprins o serie de măsuri prin sesizarea mai multor instituții responsabile:

- ✓ Sesizări și cereri de informații către Ministerul mediului
- ✓ Elaborare contestații în interesul petiționarilor în cauză, împotriva primăriei Edineț,
- ✓ Sesizări către Agenția Supraveghere Tehnică care a refuzat în a efectua controlul
- ✓ Ședințe de judecată în apărarea intereselor asociației;

Tot la activități civice mai putem enumera diverse sesizări care prezentau pericole publice relativ minore din localitate pentru a fi soluționate.

4. Concluzii

Pe măsura activității noastre unele dintre problemele sesizate și/sau publicate au fost soluționate. Alte cazuri au fost înaintate spre soluționare în instanță. De multe ori, pentru soluționarea unei probleme a fost nevoie de a expedia multiple petiții către o instituție sau de a implica mai multe instituții (cazul încălcării repetate a ordinii publice pe timp de noapte prin tulburarea liniștii, cazul stației de beton, etc.).

Se constată lipsa acută de implicare din partea cetățenilor care se datorează pe de o parte plecărilor masive peste hotare (respectiv lipsă de tineret), lipsei descurajării create în timp, de speranță și perseverență, de interes, lipsă de timp în a contribui la schimbarea lucrurilor din comunitate.

5. Situația financiară

Pentru desfășurarea activității în mod independent, asociația a folosit din creanțele recuperate din anii anteriori acordate inițial ca împrumuturi fără dobândă de la unii membri fondatori care între timp, o parte s-a prescris, iar pentru cealaltă s-a obținut acordul de încetare a datoriei.

În anul 2023 asociația nu a beneficiat de nicio sponsorizare, donație, bunuri materiale/servicii din partea vreunei persoane fizice sau juridice din afara asociației. Nu a beneficiat de granturi sau alte bunuri materiale/servicii din partea vreunei instituții ale statului.

Indicatori 2023	MDL
Venituri total	9200,00 (nouă mii două sute lei)
Recuperare creanțe	9200,00
Cheltuieli administrative (abonamente contractuale, comisioane bancare)	7844,62
Excedent/deficit al perioadei de gestiune	1355,38

Dacă rezonezi cu activitatea noastră, ne poți susține pentru a ne desfășura în continuare activitatea

Dacă ești persoană fizică sau juridică și dorești să susții activitățile noastre, îți propunem câteva modalități prin care ne poți ajuta:

Diverse servicii prestate (transport/servicii contabile/asistență juridică, etc.)

Implicare directă prin activități de voluntariat

Donații în contul asociației: MD37ML000000002251526705

Redirecționări anuale din impozit

Punem la dispoziție spațiu publicitar disponibil pe pagina noastră oficială www.asum.md

Aprobat la data de 04.03.2024